

Allan Lindeberg

På utflykt till Ljungskile

Fr v Allans moster Anna Ahlberger, mormor Emma Ahlberger (f Nordholm), hemhjälpen, Allan, Allans systrar Ella & Ruth, modern Emma Lindeberg (f Ahlberger) med lillasystern Anna-Lisa i famnen.

I mitten Allan som nybliven präst i Kungälv
Fr v Allans syster Ella Lindeberg, Allans moster Anna Ahlberger, mormodern Emma Ahlberger, mamma Emma Lindeberg och pappa Hugo Lindeberg. Bilden troligen tagen i Annas lägenhet framför porträttet av Allans morfar prosten Johan Axel Ahlberger.

Allan student juni 1916

Allan Lindeberg

Bettna kyrka (Sörmland) där Allan hade sin första prästjänst 1924

Den 15 mars 1927 vigdes Allan Lindeberg och Elsa Knutsson i London

Allan Lindeberg

Sjömanskyrkan

Svenska Sjömanskyrkan centralt belägen vid en av de stora kajerna i Rotterdam

Allan på fartygsbesök

Allan på väg upp för lejdaren vid ett fartygsbesök

Allan Lindeberg

Interiör från kyrkan i mellanvåningen

Sjömanskyrkan med interiörer

Sjömanskyrkan med lärum i bottenvåningen, kyrksalen i mellanvåningen och prästbostaden högst upp.

Lärum där sjömännen träffades och läste svenska tidningar

Sjömansprästens expedition

Sjömännens skrivrum

Allan Lindeberg

Karin och Slampen

Allan och Elsa på promenad
i Rotterdam

Bengt på sin trehjuling

Allan Lindeberg

Bengt och Karin 1931

Karin och Bengt i Lek-sandsdräkter, som vår mormor Inez Knutsson sytt och broderat.

Karin och Bengt på fartygsbesök

Här köpte man mjölk från mjölk-försäljaren utanför Sjömanskyrkan

Allan Lindeberg

DALARÖ

Efter sju år som sjömanspastor i Rotterdam var tiden mogen – bl a med tanke på barnens skolgång – att återvända till Sverige. Ett skärgårdspastorat var ledigt – Dalarö församling med Ornö och Utö församlingar. Pappa sökte tjänsten och reste dit och provpredikade. ”Jag följde inte en sjömans råd att jag skulle hålla en hejdundrande predikan, som gör susen, men jag blev i alla fall vald,” och blev kyrkoherde i Dalarö. Hemtransport av familj och bohag skedde med bananbåt. Tillträdet ägde rum 1933 och installationen förrättades av biskopen i Strängnäs stift Gustaf Aulén.

För en präst med Pappas intresseinriktning och kynne var Dalarö ett lyckokast. Pastoratet är i sin helhet beläget inom Stockholms skärgård och sträcker sig ut till havsbandet. Stora farleden från havet in mot Stockholm passerar Dalarö, inom nära synhåll från prästgården. Dalarö hade faktiskt en beröringspunkt med Rotterdam på det sättet att fartyg som Pappa besökt som sjömanspräst inte sällan passerade utanför fönstren i prästgården.

Kärnan i församlingen är själva samhället som – på den tiden – var ett fullfjädrat servicesamhälle med många affärer, hotell, flera pensionat, båtvarv m m. Förklaringen var den stora tillströmningen av sommargäster. Församlingens cirka 800 personer växte sommartid med cirka 3.000 personer. Lotsstation, tull- och fiskarbefolkning fullständigade bilden av skärgårdssamhället.

Den samlade bebyggelsen och kyrkans och prästgårdens centrala läge gjorde att Pappa snabbt blev bekant med sin församling. Pappa var en rörlig person, tyckte om att promenera och vara ute i friska luften. Det tog inte lång tid innan han kände sina församlingsbor, unga som gamla. Pastorexpeditionen låg i prästgården. Även om mottagningstiden formellt var begränsad var den i verkligheten obegränsad.

Kyrkan intog självfallet en central roll i församlingslivet. Denna klenod bland träkyrkor har sitt ursprung på 1650-talet och fick sin än idag bestående utformning på 1780-talet. Under 1719 års rysshärjningar i den svenska skärgården brändes Dalarö ned totalt – dock skonades kyrkan. Mot den bakgrunden är det naturligt att präst och församling såg det som en angelägen uppgift att vårda och underhålla sin kyrka.

Utöver fortlöpande underhåll genomgick kyrkan under Pappas ämbets tid en tämligen omfattande restauration åren 1935-1936. Därefter skedde återinvigning på Maria bebådelsedag den 25 mars 1936 av biskop Aulén. År 1950 firades kyrkans 300-årsjubileum på Mikaeliedagen den 1 oktober 1950 i närvaro av bl a biskop Manfred Björkquist, den förste biskopen i det nybildade Stockholms stift.

Församlingens begravningsplats är belägen vid infarten till samhället. Under åren 1938-1939 utvidgades begravningsplatsen, varefter invigning skedde av biskop Aulén. Därefter uppfördes ett begravningskapell 1950 och en klockstapel 1952.

I församlingsarbetet förelåg ett nära och förtroendefullt samarbete i kyrkorådet. Pappa uttalade i en ämbetsberättelse för åren 1957-1962 bl a följande: ”Pastor och kyrkorådets medlemmar stå fast sammansvetsade. F ö är alla i kyrkans krets aktiva, en verklig kärntrupp.” Pappa vittnade ofta om den fruktbara arbetsgemenskapen och om den ovärderliga hjälp och uppmuntran han upplevde från medarbetarnas sida.

Mångåriga ledamöter i kyrkorådet var bl a John Lindström, båtvarvsägare och häradsdomare, Filip Ruhnberg, mästerlots och lotsförman, Axel Johansson, arrendator och kommunalfullmäktiges ordförande, Agnes Ericsson, hemmafru. Som kyrkvaktmästare tjänstgjorde Fridolf Söderberg, om vilken Pappa i sin ämbetsberättelse uttalade att han var ”anställd sedan 1 januari 1927, begär aldrig ledighet, hängiven sin tjänst intill sista blodsdroppen.”

Allan Lindeberg

Gudstjänsten och söndagspredikningarna intog självfallet en central roll i hans uppgift som kyrkoherde. I en församling som Dalarö – med endast en församlingspräst – svarade Pappa som regel för gudstjänsten varje söndag. Förutom s k duplicering, dvs att en av prästerna i pastoratet hade gudstjänst i såväl den egna församlingen som i en av de övriga, förekom dock att Pappa anlidade predikohjälper utifrån. Han menade att ”hänsyn till församlingsborna” motiverade att man inte enbart skulle behöva lyssna till honom. Men även i dessa fall deltog Pappa för det mesta i gudstjänsten.

Bland dem som anlidades kan nämnas Karl-Filip Hammar, studiekamrat och nära vän sedan Uppsalatiden, Lars Carlsson, fd sjömanspräst och senare biskop i Stockholms stift och Ingemar Glemme, kyrkoherde i Kungsholms församling och senare s.k. TV-biskop. Ingemar Glemme var son till en studentkamrat och nära vän – med förankring på Västkusten.

Pappas predikostil var karaktäristisk. Hans förkunnelse var rak och rättfram. Han undvek invecklade teologiska utläggningar. I den nämnda ämbetsberättelsen uttalade han betydelsen av ”Ett kort, klart budskap, som kan etsa sig in i åhörarnas hjärtan”.

Pappa vannlade sig om att berika gudstjänstlivet i Dalarökyrka. Han inbjöd bl a musiker och sångare – ofta framstående sådana -- att medverka vid gudstjänsterna. Vidare anordnade han sommartid musikgudstjänster, vilka var mycket uppskattade och välbesökta. En regelbundet återkommande medverkan vid nyårsbönen var violinisten vid Radioorkestern Inge Möller. Bland sångarna kan nämnas Olle Björling, bror till Jussi, kyrkosångarna Harry Sagner, Viola Langby och Gustaf Kolm.

I församlingsprästens uppgift ingick att handha kyrkobokföringen. Denna fullgjordes på pastors-expeditionen, som under Pappas ämbets tid var inrymd i prästgården. Under senare delen av tjänstgöringen erhöll Pappa hjälp av ett skrivbiträde någon dag i veckan. Tidigare skötte Mamma en stor del av expeditjonsarbetet.

En viktig uppgift i församlingsarbetet var kontakten med de äldre församlingsborna. Den ägde rum både genom besök och andakter på ålderdomshemmet och genom besök i hemmen.

Konfirmandundervisningen intog en betydelsefull plats i arbete. I Dalarö församling deltog som regel alla ungdomarna. Eftersom församlingen befolkningsmässigt inte var så stor blev grupperna små och sammansvetsade. Under senare delen av tjänstgöringstiden i Dalarö deltog – pga att prästtjänsterna på Ornö och Utö tidvis var vakanta – även ungdomar från dessa öar. Då fick undervisningen anpassas till båtförbindelser och skoltider. Han samlade regelbundet tidigare års konfirmander till gemensamma träffar. Konfirmandundervisningen gav rika tillfällen till kontakt med föräldrar, syskon, släktingar m fl och spelade en viktig roll i församlingsarbetet.

Han bedrev även konfirmandundervisning sommartid, nämligen med sommargästernas barn. Vissa år blev dessa grupper mycket stora. Undervisningen skedde i kyrkan – på herrskapsläktaren. Även sommarkonfirmanderna samlade han till gemensamma träffar. Intresset att delta var mycket stort. Man kom från när och fjärran, både för att träffa sin konfirmandpräst och för att återse sina läskamrater. De som inte kunde komma sände ofta brevhälsningar. Eftersom Pappa tjänstgjorde i Dalarö i trettio år blev åldersspridningen bland forna konfirmander mycket stor. Det var inte ovanligt att bland konfirmanderna ingick både föräldrar och barn.

Därutöver hade han – efter förordnande av domkapitlet – konfirmandundervisning i Högalids församling i Stockholm. Även här var konfirmandgrupperna mycket stora. Även dessa samlade han till årliga träffar, som var mycket välbesökta.

Otaliga var de konfirmander som genom brev, muntliga kontakter och personliga besök upprätthöll kontakt med honom.

Allan Lindeberg

Under 1950-talet inträffade ett par viktiga och vitaliserande företeelser för gudstjänstlivet i Dalarö. År 1952 förvärvade S:t Lukasstiftelsen hotellannexet "Bellevue" – centralt beläget och med storslagen utsikt över farleden. Både grundaren Göte Bergsten, död 1954, och hans efterträdare Sven Ljungdahl hade ett utomordentligt samarbete med kyrkan. 1957 förvärvade Frälsningsarmén "Lyngsåsa", en påkostad patriciervilla, också den belägen invid farleden, för inrättande av en folkhögskola. Rektor blev Karin Hartman, som också hon hade ett fint samarbete med kyrkan. Skolans lärare och elever var flitiga gudstjänstbesökare. Pappa betecknade i ämbetsberättelsen gästhemmet och folkhögskolan som "församlingen goda bundsförvanter."

Det som i hög grad präglade livet och arbetet som präst i Dalarö församling och pastorat var läget i skärgården och närheten till havet. Pappa var själv – till skillnad från Mamma Elsa –ingen sjöman. Han kände sig osäker och blev snarast nervös när familjen var ute på sjön i någon av våra båtar. Däremot var han alltid beredd och road att följa med när han visste att det var en trygg båt och en kompetent och erfaren skeppare vid rodet.

Vid flera tillfällen hade han förmånen att i sin tjänst kunna utnyttja den i Dalarö stationerade tullkryssaren och inte sällan ställde kyrkvärden och båtvarvsägaren John Lindström upp med sin vackra "Måsen". Vissa tider på året utnyttjades Waxholmsbolaget. Besöken gällde i första hand de två stora öarna Ornö och Utö, båda med egna kyrkor och gällde mestadels gudstjänster men även andra förrättningar förekom. En särskild anledning till besöken på Ornö var att pastoratet där ägde ett par s.k. löneboställen samt inte obetydliga skogstillgångar. Sådana besök skedde i sällskap med bl a boställsnämndens ordförande Axel Johansson, tillika kyrkvärd, för vilken Pappa hade stort förtroende.

En stor del av tyngdpunkten i tjänsten som kyrkoherde i Dalarö pastorat var kontakten med skärgårdsbefolkningen. I en ämbetsberättelse karakteriserade han skärgårdsbefolkningen på följande sätt: "Skärgårdsbon är individualist, kärv och sluten i många stycken. Jag har en känsla av att jag inte ger honom full rättvisa i denna statistik, ty även om han inte syns så mycket i de kyrkliga sammanhangen, så upptäcker prästen dock, att han i honom har en god bundsförvant och har mycket att lära av den som fostrats under hårda villkor, och därvid lärt sig förtrösta på Gud. Den tillgivenhet, som skärgårdsbon visar sin präst, är en källa till mycken glädje och tacksamhet." Den karaktäristiken återkom han ofta till.

Vid sidan av de kyrkliga uppdragen –såsom ordförande i kyrkostämman och kyrkoråd – var Pappa också i viss utsträckning kommunalpolitiskt verksam, något som en präst i en liten församling knappast kunde undgå. Han var -- under den tid Dalarö var egen kommun – en del år bl a vice ordförande i kommunalfullmäktige och ordförande i skolstyrelsen.

Genom den stora tillströmningen av sommarboende, såväl mera tillfälliga som årligen återkommande, så rörde sig mycket folk i samhället. Det är inte fel att säga att det sommartid rådde ett brokigt och folkligt liv på Odinsvägen, där alla affärerna låg. Trängseln påminde snarast om storstadens, innebärande bl a besvärlig köbildning i affärer m m. Det förelåg därför ett behov för präst och prästfru att tidvis söka sig till ro och avskildhet. Flera somrar på 40-talet hyrdes en liten enkel stuga på Fåglarö, dit man tog sig på någon halvtimme med den egna båten. Stugan låg vid en i övrigt obebodd skyddad vik, med tillgång till både klippor och en liten badstrand samt bär- och svampmarker. För det mesta gjordes dagsbesök men emellanåt förekom övernattningsbesök.

Bostaden under alla år i Dalarö, dvs prästgården, förtjänar ett särskilt kapitel. Inte på grund av bostaden såsom sådan utan på grund av läget invid farleden och utsikten från dess fönster. Pappa uttalade i den nämnda ämbetsberättelsen "Dalarö prästgård, fyra minuters väg från kyrkan, med sådan hänförande utsikt mot farleden, Dalarö ström, att jag måste instämma med komminister Israel Zetterqvists ord (vid sekelskiftet): Utsikten från mina fönster gör att jag inte flyttar." För Pappas del blev det trettio år i församlingen.

Allan Lindeberg

När det gällde familjens båtar så inträffade en tråkig händelse med en av dem, den finaste och vackraste. I början av 1940-talet förvärvades en rejäl och sjövärdig ekbåt, byggd av en skicklig båtbyggare i Småland. Strax efter andra världskrigets slut försvann PAX, som den döpts till, spårlost från sin bryggplats i Dalarö Kanal. Trots efterforskningar återfanns den aldrig. Vissa källor kunde omtala att den körts över till Finland eller Estland. En estländare som arbetade på Korsholmsvarvet försvann samma dag.

Under tiden i Dalarö inträffade inom familjen en lycklig tilldragelse och en sorglig. Den lyckliga var att Anna föddes den 16 februari 1938. Den sorgliga Mamma Elsas bortgång den 18 juli 1959. Från en tillvaro som både frisk och spänstig inträdde under andra halvan av 1940-talet en tid av sjukdom och vacklande hälsa. Hon – liksom så många andra vid denna tid – drabbades av folksjukdomen tuberkulos. Detta medförde bl a vistelser på sanatorium. Sedan nya – närmast revolutionerande – framsteg gjorts i bekämpandet av tbc lyckades hon praktiskt taget besegra den sjukdomen. Dessvärre drabbades hon då av cancer. Trots flera vistelser och behandlingar på Radiumhemmet ändade cancern slutligen hennes liv i en ålder av 57 år.

Mamma Elsas bortgång innebar en svår förlust. Elsa var i hög grad en intellektuell person med en utpräglad humanistisk och idealistisk läggning. Dessa egenskaper gjorde att hon kunde komplettera Pappa i hans mera utåtriktade och handfasta personlighet. Härigenom utgjorde hon ett värdefullt stöd för honom, något som kanske uppmärksammtill fullo först efter hennes bor

Sjukdomstiden innebar påfrestningar för familjen. Som en räddande ängel trädde tant Titti till Fröken Titti Johansson, småländska, hade varit hushållerska och medhjälpare vid Sjömanskyrkan i Rotterdam. När Mamma kom dit som prästfru, blev Titti de första åren kvar i Holland, då som kokerska hos diplomatfamiljen Hammarskiöld i Haag. Efter Åke Hammarskiölds död återvände hon till Sverige. Hela tiden stod Pappa och Mamma i nära kontakt med Titti. Hon ryckte sedan in i olika omgångar under Mammans sjukdomsperioder, även under Mammans sista tid. Hon bistod familjen långt efter Mammans bortgång och även efter sin egen pensionering.ades

Barnens skolgång kom att innebära en stor omställning för familjen. Alla tre barnen började skolan i Dalarö folkskola. Därefter fortsatte Karin och Anna i Stockholm och Bengt i Saltsjöbaden. Karin och Anna bodde därvid hos mormor och morfar, Anna dock bara ett läsår. Genom förbättrade busstider kunde Anna därefter bo kvar hemma och pendla dagligen till och från Stockholm – två timmars bussresa t o r. Bengt blev inackorderad hos farmor och farfar. Helgerna tillbringades dock hemma. Pappa var mycket nöjd med att barnens skolgång kunde ordnas på detta sätt. Om det ur barnens synpunkt var en i alla avseenden lycklig lösning är en annan fråga.

Tjänstgöringen som kyrkoherde i Dalarö kom att sträcka sig över nästan exakt trettio år – den avslutades med pensioneringen. Pappa kunde då se tillbaka på en lyckosam tid, såväl för egen del som säkerligen för församlingen. Redan snabbt efter tillträdet etablerade han en nära kontakt med Dalaröborna, unga som gamla. Den kontakten fördjupades under årens lopp och gällde inte enbart de kyrksamma församlingsborna. Församlingen var inte stor, vare sig befolkningsmässigt eller mätt i avstånd. Det är inte fel att säga att Pappa kände alla och envar och att han också var väl förtrogen med de flestas personliga situation. Församlingsborna å sin sida hade ett stort förtroende för honom och vände sig till honom i de mest skiftande angelägenheter. Pappa var utan tvekan en mycket omtyckt och respekterad församlingspräst.tgång.